

Jack London

COLT ALB

Jack London

COLȚ ALB

Traducere din limba engleză de LUCIAN POPA
Cuvânt-înainte de DELIA-MONICA GEORGESCU

Cuvânt-înainte

Ce copil nu a tânjit să aibă un câine, nu și-a imaginat prietenia care îl va lega de animalul său și nu a testat, măcar în vis, loialitatea, afecțiunea, curajul, puterea, primejdia? Dar oare își mai pot imagina copiii vremurile de final de veac, ținuturile îndepărtate și periculoase în care câinele era parte din viața oamenilor, trăgând la sânni, apărând omul sau chiar participând la lupte sângeroase? Cât de mult s-a schimbat rolul câinelui în viața noastră?

Romanul *Colț Alb* (1906) de Jack London este o întâlnire cu aceste lumi exterioare și interioare, fiind povestea unui pui de lup ce își începe existența în tabăra indienilor de pe fluviul Mackenzie, pentru a deveni altceva decât este și a traversa experiențe în care cruzimea și afecțiunea se succed. Aventura lui Colț Alb devine lupă orientată asupra naturii umane, expusă între sălbăticia și generozitatea sa. Surprinzător este punctul de vedere adoptat, în roman omul fiind doar obiectul observației, căci firul narativ așază în centrul său animalul. Sentimentele sunt ale animalului, puritatea lui sufletească impresionează, observațiile și lecțiile de viață îi aparțin: „Lupta îi stârnea o bucurie nedeslușită, pentru că astfel se prezintă dragostea în Wild.” Sau „își dădu pe față neîncrederea și se pregăti să plece.

Pentru a-l liniști, ea se întoarce și îi atinge ceafa cu botul, după care se uită din nou către sălaș”.

Paradigma se schimbă, omul devine, câteodată, din vânător vânat, câinele fiind reflector al lumii în care trăiește. Chiar dacă naratorul avertizează permanent privind limitarea perspectivei animalului, în roman apar situații care par a vorbi despre o alegorie în care animalul ia locul omului: iubirea puternică mamă-fiu, dificultatea de a fi diferit, relația dintre adulți (Lupoaica și Chioru), robia, despărțirea de mamă, lupta pentru supraviețuire, devotamentul, sacrificiul, regăsirea încrederii în oameni. Suntem într-un Bildungsroman în care tânărul ce se maturizează nu mai este om, ci lup, expresie a naturii ce luptă cu nedreptățile provocate de ființa umană. Ca avertisment, cartea debutează cu imaginea unui sicriu purtat prin Wild pe o sanie trasă de câini și condusă de doi oameni înspăimântați, înfrigurați și înfomețați, asemeni câinilor din atelaj, dar și lupilor, efigie a acestui Wild îndepărtat: „Era Wildul, sălbaticul ținut de la miazănoapte, ținutul cu inima de gheață. [...] Cu toate astea, era totuși viață, o viață sfidătoare, undeva în străfundurile ținutului.” Este un avertisment privind întrepătrunderea dintre viață și moarte, dintre om și animal, un simbol al luptei pentru supraviețuire. Încărcătura emoțională pe care o generează romanul prin finalul generos, duioșia ce însoțește aventura lupului binecuvântat, frumusețea interioară a personajului canin propus, întrebările pe care le iscă răsturnările de perspectivă sunt de neprețuit și vor captiva, cu siguranță, cititorul în formare. Colț Alb este unul dintre cele mai autentice personaje propuse de literatura de aventură și pentru copii.

Delia-Monica Georgescu

PARTEA ÎNTÂI

Capitolul I

PÂRTIA CĂRNII

Pădurea de molid negru șerpuia mohorâtă de-a lungul malurilor înghețate. Copacii fuseseră dezbrăcați de veșmântul lor alb de gheață, de vântul care suflase de curând și, în lumina tot mai palidă a asfințitului, trunchiurile, amenințătoare și negre, păreau că se înclină unul spre altul. O tăcere fără de capăt domnea asupra tărâmului. Întreaga întindere nu era decât o pustietate nemărginită, lipsită de orice urmă de viață, în care nu se clintea nimic, atât de însingurată și rece, încât nu mai isca nici măcar tristețe. Mai curând parcă îți dădea ghes să râzi, dar un râs care îți stârnea fiori mai abitir decât orice tristețe, un râs stors de orice urmă de veselie, aidoma zâmbetului sfinxului, un râs înghețat și scrâșnit, în care își găsea loc ceva din înverșunarea lucrurilor care nu au cum să nu se petreacă. Suprema și incomunicabila înțelepciune a veșniciei era aceea care râdea pe seama zădărniciiei vieții, amuzându-se de zbaterele ei. Era Wildul¹, sălbaticul ținut de la miazănoapte, ținutul cu inima de gheață.

¹ Wild – în limba engleză înseamnă sălbăticie. Autorul folosește acest termen când se referă la animalele sălbatice și la teritoriul pe care trăiesc. Acțiunea romanului *Colț Alb* se desfășoară în timpul Goanei după aur (sfârșitul secolului al XIX-lea), în Yukon, teritoriu canadian. Aici, în apropierea Cercului Polar de Nord, zonele împădurite alternează cu cele de tundră, clima este aspră, iar zăpada se topește doar în timpul scurtei veri nordice (n. red.).

Cu toate astea, era totuși viață, o viață sfidătoare, undeva în străfundurile ținutului. În josul apei înghețate trudea un atelaj de câini-lupi. Blana zburlită li se acoperise de chiciură, iar răsuflarea le îngheța în aer, imediat ce le ieșea din gură în pufăituri de aburi, pentru a li se așterne apoi pe blană în cristale fine. Încinși în hamuri și șleauri¹ de piele, câinii erau înhămați la o sanie fără tălpici, făcută din scoarță groasă de mesteacăn. Sania era trasă de-a dreptul pe zăpadă, iar partea din față îi era întocmită în așa fel, ridicată și răsucită, încât să treacă peste coama de zăpadă afănată care o întâmpina în valuri nesfârșite. Pe sanie se găsea, legată zdravăn, o ladă lungă și îngustă. Pe lângă ladă, se mai vedeau și alte lucruri: niște pături, un topor, un ibric și o tigaie; însă lada cu pricina îți sărea mai înainte de toate în ochi, căci ocupa aproape toată sania.

Înainte de câinilor pășea cu greutate un bărbat, încălțat cu rachete pentru zăpadă, iar în urma saniei făcea același lucru un al doilea. Cel de-al treilea bărbat se afla întins în lada din sanie. Acesta scăpase de griji și de eforturi, căci Wildul îi venise de hac, îl nimicise, făcându-l să nu se mai poată clinti sau lupta vreodată. Chiar prin felul său de a fi, Wildul este un dușman neîmpăcat al mișcării. Viața reprezintă pentru el o insultă, viața însemnând în primul rând mișcare. Întotdeauna Wildul caută să înăbușe orice mișcare. El îngheață apa, pentru a o împiedica să alerge spre mare, și izgonește seva din arbori, făcându-i să înghețe până la măduvă. Însă cel mai crunt și mai fără milă îl hărțuiește și-i vine de hac Wildul omului – omul, creatura cea mai vioaie, mereu răzvrătită împotriva zicalei după spusele căreia mișcarea trebuie să conducă în cele din urmă la nemișcare.

¹ Șleau – curea groasă care se prinde de ham și apoi de crucea saniei sau a căruței (n. red.).

Cu toate astea, atât înaintea, cât și în urma saniei pășeau cu mare greutate, dar neînfricați și dârji, cei doi oameni care nu fuseseră doborâți încă. Își acoperiseră trupurile cu blănuri și piei moi. Genele, obrații și buzele le erau atât de încărcate de cristalele răsuflării lor înghețate, încât chipul nici nu li se mai putea desluși. Ai fi zis că sunt niște apariții bizare, niște ciocli dintr-o lume a duhurilor, veniți la înmormântarea unui spectru. Nu erau însă nimic altceva decât niște simpli oameni, care își croiau drum prin pustietate, prin ținutul amăgirii și al tăcerii, sărmani vântură-lume porniți într-o aventură uriașă, luptându-se din răputeri cu încrâncenarea unei lumi la fel de îndepărtată, străină și imobilă precum genunea cerului.

Mergeau fără a scoate un cuvânt, păstrându-și suflul pentru truda trupurilor. Peste tot se înstăpânise tăcerea, pe care o simțeau apăsându-i ca o povară. Simțeau cum le apăsa creierul, aidoma scafandrului care în adâncuri simte asupra sa o presiune de mai multe atmosfere. Îi copleșea sub greutatea întinderii nemărginite și a unui destin de neocolit. Îi strivea până în cele mai ascunse tainițe ale sufletului, storcând din ei, așa cum storci zeama dintr-un bob de strugure, nu doar entuziasmul și toate patimile înșelătoare, ci și nepermisa prețuire de sine de care dă dovadă omul, până când ajungeau să-și dea seama că erau trecători și neînsemnați, sărmani atomi, mărunte fire de praf care se mișcau cu prea puțină iscusință și fără un dram de înțelepciune în vârtoarea jocului marilor elemente, iscat de nestăvilite și aprige forțe oarbe.

Se scurse o oră, apoi încă una. Palida lumină a zilei scurte, lumină fără soare, începuse să se destrame, când un urlet slab și îndepărtat își croi drum prin aerul nemișcat. Urletul crescuse repede, în trepte, până când ajunsese la nota cea mai înaltă, unde

zăbovi tremurător și încordat, după care se stinse încet. Dacă nu ai fi simțit în el o sălbăticie jalnică și o poftă neostoită, ai fi putut crede că e vreun suflet rătăcit care jelește. Omul din față întoarse capul, până când privirea i se întâlnește cu a celui din urmă. Și atunci, pe deasupra lăzii lungi și înguste, amândoi dădură din cap cu înțeles.

Un nou urllet ascuțit sfărâmă tăcerea fără de capăt. De această dată, cei doi oameni își dădură seama din ce parte se auzea: venea de undeva din spate, de pe întinderea de zăpadă pe care o străbătuseră. Un al treilea urllet, ce părea să fie un răspuns, răzbătu tot din urma lor, dar din stânga celui de-al doilea.

— Sunt pe urmele noastre, Bill, zise omul din față.

Vocea îi suna dogită, ca și cum venea dintr-o altă lume, iar pentru a rosti cele câteva cuvinte făcuse un mare efort.

— Nu se prea găsește carne pe-aici, îi răspunse camara-dul său. Am pierdut socoteala zilelor de când n-am mai zărit o urmă de iepure.

După aceea nu mai rostiră un cuvânt, deși rămăseseră cu urechile ciulite la urltele de pradă care se făceau tot mai auzite în urma lor. La lăsarea nopții, duseră câinii într-un desiș de molid de pe malul apei și încropiră tabăra. Coșciugul, așezat lângă foc, era folosit în același timp drept scaun și drept masă. Câinii-lupi, strânși unul lângă altul ceva mai departe de foc, mârâiau și se ciondăneau între ei, fără a se încumeta însă să se aventureze în beznă.

— Henry, am impresia că stau mai pe-aproape de tabără decât de obicei, remarcă Bill.

Henry, care stătea aplecat deasupra focului, potrivind ibricul de cafea cu o bucată de gheață, dădu din cap. Și nici nu se

zori să spună ceva, până când nu se așeză la loc pe coșciug și nu se apucă să mănânce.

— Au ei habar unde le e blana la adăpost. Tot e mai bine să înfulece decât să fie înfulecați. Câinii ăștia sunt deștepți, nu glumă. Bill dădu din cap.

— Ei, zău, nu știu ce să zic. Camaradul său îi aruncă o privire mirată.

— Până acum nu te-am auzit vreodată să le pui la îndoială deșteptăciunea.

— Henry, zise celălalt, mestecându-și tacticos fasolea, ai auzit ce zarvă s-a iscat când le-am dat de mâncare?

— Da, s-au ciorovăit pe ea mai mult decât de obicei, recunosc Henry.

— Henry, câți câini avem noi?

— Șase.

— În regulă, Henry..., zise Bill, făcând o mică pauză pentru a da vorbelor sale mai multă greutate. După cum știm amândoi, avem șase câini. Din sac am scos șase pești și am dat câte unul fiecărui câine, însă un câine a rămas fără pește.

— N-ai numărat bine.

— Avem șase câini, nu se dădu celălalt bătut, repetând liniștit. Am scos șase pești. Ureche Tăiată a rămas fără pește. Apoi m-am dus din nou la sac și i-am dat și lui un pește.

— Avem doar șase câini, zise Henry.

— Henry, continuă Bill, nu vreau să spun că toți erau câini, dar șapte au primit pește.

Henry se opri din mâncat și numără câinii, uitându-se pe deasupra focului.

— Acum sunt doar șase, spuse el.

PARTEA A CINCEA

Capitolul I

DRUMUL CEL LUNG

Plutea ceva în aer. Colț Alb anticipase nenorocirea care stătea să vină, chiar înainte de a fi avut vreo dovadă concretă. Într-un mod incert, își dădea seama că îl pândeau o schimbare. Habar n-avea cum sau de ce, cu toate astea ghicise chiar din comportamentul zeilor că un astfel de eveniment se pregătea. Pe căi subtile, nebănuite, zeii se dăduseră de gol față de câinele-lup, care dădea târcoale pridvorului și care, deși nu intra niciodată, știa ce se petrecea în mintea lor.

— Ia ascultați nițel! exclamă într-o seară conducătorul de sanie, pe când se aflau la cină.

Weedon Scott ciuli urechile. Prin ușă răzbătu un scâncet firav, neliniștit, un suspin abia perceptibil. După care Colț Alb adulmecă îndelung, până se convinse că zeul său se mai afla încă înăuntru și nu plecase încă în vreo expediție singuratică, învăluită în mister.

— Cred că lupul are de gând să vă însoțească, zise conducătorul de atelaj.

Weedon Scott îl privi rugător, deși cuvintele nu se potriveau cu expresia ochilor.

— Ce naiba să fac în California cu un lup?

— Păi asta zic și eu, răspunse Matt. Ce naiba o să faceți în California cu un lup?

Acest răspuns nu-l mulțumi pe Weedon Scott. Avea impresia că Matt privea lucrurile cam într-o doară.

— Câinii albilor n-ar fi în stare să-i facă față, continuă Scott. I-ar ucide în doi timpi și trei mișcări. Și chiar dacă nu aş ajunge să-mi fluier vântul prin buzunare, tot plătind despăgubiri pentru câte haite va face praf, în orice caz autoritățile îl vor înhăța și îl vor electrocuta.

— Păi e un ucigaș în adevăratul sens al cuvântului, observă conducătorul de sanie. Weedon Scott îl privi, neîncrezător.

— Nu, așa ceva e imposibil! zise el cu hotărâre în glas.

— Nu, e imposibil! se declară Matt de acord. Ar trebui să angajați special pe cineva, să se ocupe de el.

Neîncrederea lui Scott păli. Clătină vesel din cap. În liniștea care se așternu după aceea, la ușă se auzi din nou scâncetul acela firav, aidoma unui suspin, urmat de un aduimecat prelung, iscoditor.

— E limpede ca lumina zilei că vă iubește ca pe ochii din cap, câinele ăsta! se repezi Matt.

— Mai tacă-ți gura, băiete! Știu eu ce am de făcut și cum e mai bine!

— Asta zic și eu, doar că...

— Doar că... ce? îl întrebă Scott, arțăgos.

— Doar că..., începu conducătorul de atelaj cu o voce blândă, dar se răzgândi, enervându-se și el. Ei, nu e cazul să vă ieșiți chiar așa din pepeni, pentru o bagatelă. Judecând după felul în care vă purtați, s-ar spune că nu prea știți ce vreți.

Weedon Scott rămase preț de o clipă pe gânduri, după care continuă pe un ton mai liniștit:

— Matt, ai dreptate. Nu știu nici eu ce vreau, aici e buba. Apoi, după ce făcu o nouă pauză, răbufni iarăși:

— Dar, până la urmă, ar fi de-a dreptul caraghios să car după mine câinele ăsta!

— Asta zic și eu, îi răspunse Matt. Și iarăși stăpânul nu se arată tocmai încântat de răspuns.

— Dar cum naiba a aflat că plecați? Mă cam roade chestia asta, continuă cu naivitate conducătorul de atelaj.

— Chestia asta mă depășește și pe mine, Matt, răspunse Scott, clătinând mâhnit din cap.

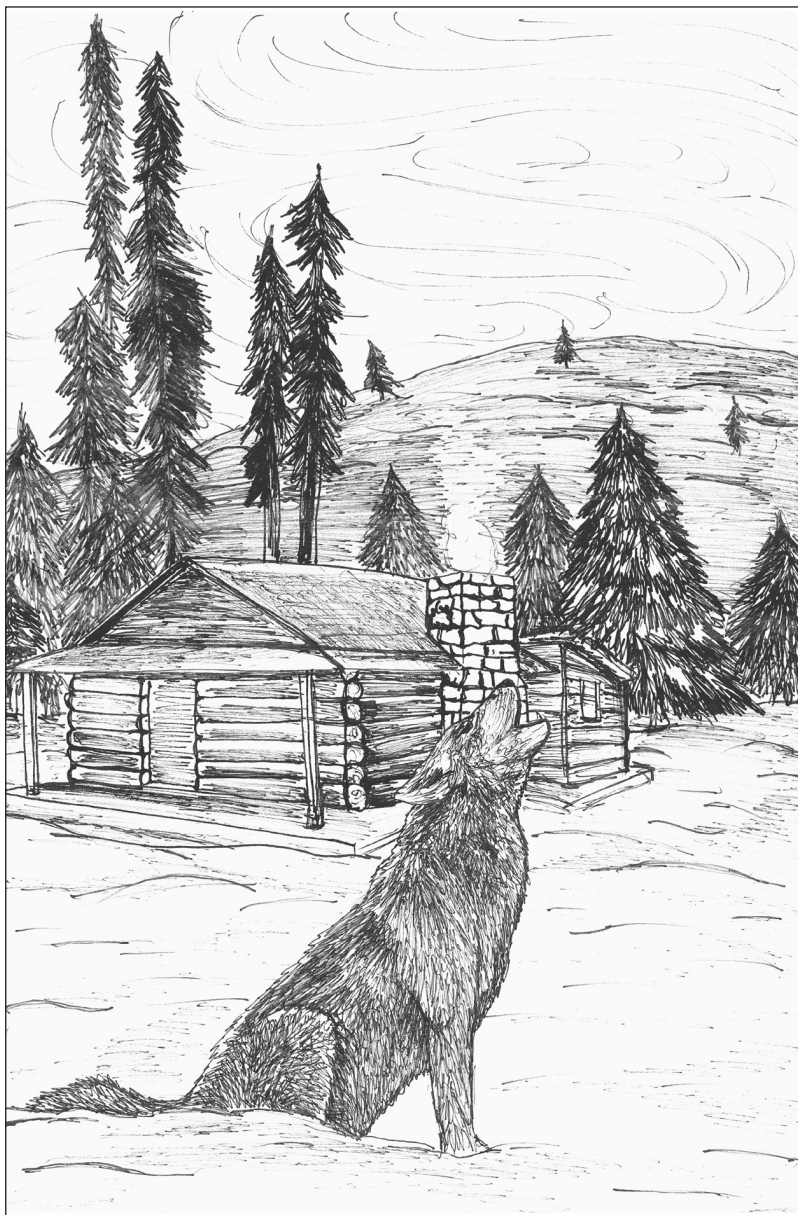
Veni apoi și ziua în care, prin ușa întredeschisă a cabanei, Colț Alb zări pe jos valiza cu pricina și pe dascălul iubirii punând în ea tot felul de lucruri. Pe lângă asta, înăuntru domnea o agitație neîntreruptă, iar atmosfera, odată atât de liniștită, era acum tulburată de un du-te-vino și de o neliniște stranie. Toate astea reprezentau, fără putință de tăgadă, tot atâtea probe. Colț Alb simțise asta. Acum stătea pe gânduri. Zeul lui se pregătea din nou să-și ia tălpășița. Și cum nici data trecută nu-l luase cu el, era de așteptat ca și de această dată să fie lăsat baltă.

În acea noapte, Colț Alb slobozi prelungul urllet al lupilor. Așa cum urlase altă dată, când, sărman cățelandru fiind, fugise în Wild și, întorcându-se în sat, mai găsisese doar o grămadă de gunoaie pe locul unde fusese cortul lui Castor Cenușiu, la fel făcu și acum, îndreptându-și botul către stelele reci și făcându-le părtașe la durerea lui.

În cabană, cei doi bărbați tocmai se culcaseră.

— Iar n-o să mai mănânce nimic, aruncă Matt o vorbă, din culcușul lui.

Dinspre culcușul lui Weedon Scott se auzi un bodogănit și foșnet de pături.

În acea noapte, Colț Alb slobozi prelungul urlet al lupilor.

I. REPERE CRONOLOGICE

Jack London, pe numele său adevărat Jack Griffith Chaney, s-a născut la 12 ianuarie 1876 în San Francisco, S.U.A., având-o ca mamă pe Flora Wellman, profesoară de muzică și ca tată pe astrologul William Mike Chaney, care însă a refuzat recunoașterea paternității. Copilul crește în Oakland, California, alături de mamă și de tatăl vitreg, tâmplarul John London, care îl adoptă pe Jack. În ciuda adopției, Jack va prelua numele de London abia mai târziu, ca pseudonim literar.

La vârsta de 14 ani părăsește școala cu speranța de a scăpa de sărăcie, familia sa trăind în condiții modeste. Sărăcia este adâncită de faptul că tatăl său vitreg devine invalid, astfel că Jack trebuie să lucreze. De copil, Jack face munci diverse: îl regăsim ca vânzător de ziare, muncitor într-o fabrică de conserve, marinar în Japonia. Jack ajunge chiar la închisoare, fiind acuzat de vagabondaj.

În 1894, se îndrăgostește de Mabel Applegarth, o fată aparținând unei clase sociale superioare, singura femeie pe care avea să o iubească întreaga lui viață. Chipul și personalitatea lui Mabel trec în portretul personajului memorabil feminin, Ruth Morse, din romanul *Martin Eden* (1909).

În ciuda traiului dificil, Jack se educă frecventând bibliotecile și citind mult. La vârsta de 19 ani, parcurge materia celor patru ani de liceu într-unul singur, promovând examenul de absolvire, astfel că, la 20 de ani, este admis la University of California, Berkeley (1896). La universitate renunță repede, din pricina

* Capitol realizat de coordonatorul colecției.

V. LITERATURA ȘI FILMUL... ECRANIZĂRI¹ ȘI ADAPTĂRI² DUPĂ *COLȚ ALB*

Știi că aventurile lui *Colț Alb* au prins viață și pe ecrane, în zeci de feluri diferite, pe tot globul?

Viziunea contează, află de ce!

De la filme mute alb-negru până la animații moderne și seriale pentru tineri, povestea lupului-câine care învață să iubească a inspirat generații întregi de regizori și artiști.

Fiecare adaptare a spus istoria personajului Colț Alb în felul său, uneori mai dur, alteori mai moderat, dar mereu cu același mesaj: că blândețea poate îmblânzi chiar și cea mai sălbatică inimă.

Iată, în ordine cronologică, principalele ecranizări și adaptări ale romanului *Colț Alb* de Jack London:

FILME DE CINEMA

- **White Fang (1925, SUA);** film mut; r. Laurence Trimble.
- **White Fang (1936, SUA);** r. David Butler.
- **The White Fang / Белый клык (1946, URSS);** r. Aleksandr Zguridi.
- **Moonwolf (1959, RFG/Finlanda);** r. Georges Friedland, Martin Nosseck; film SF „bazat” pe romanul lui Jack London.

¹ Presupun o transpunere cât mai fidelă a unui text literar (n. red.).

² Presupun reinterpretarea materialului sursă (n. red.).

Cuprins

<i>Cuvânt-înainte</i>	5
---------------------------------	---

PARTEA ÎNTÂI

Capitolul I	
PÂRTIA CĂRNII.	7
Capitolul II	
LUPOAICA.	16
Capitolul III	
URLETUL FOAMEI.	30

PARTEA A DOUA

Capitolul I	
BĂTĂLIA COLȚILOR	44
Capitolul II	
BÂRLOGUL	55
Capitolul III	
PUIUL CENUȘIU	67
Capitolul IV	
ZIDUL LUMII.	73
Capitolul V	
LEGEA PRĂZII.	87

PARTEA A TREIA

Capitolul I	
STĂPÂNII FOCULUI.	94

Capitolul II	
SCLAVIA.	108
Capitolul III	
PROSCRISUL.	118
Capitolul IV	
PÂRTIA ZEILOR	124
Capitolul V	
PACTUL	130
Capitolul VI	
FOAMETEA	140

PARTEA A PATRA

Capitolul I	
DUȘMANUL	
PROPRIEI RASE.	153
Capitolul II	
ZEUL CEL SMINTIT	165
Capitolul III	
DOMNIA URII	175
Capitolul IV	
CU MOARTEA ANINATĂ	
DE GÂT.	183
Capitolul V	
NEÎMBLÂNZITUL.	197
Capitolul VI	
DASCĂLUL IUBIRII	204

PARTEA A CINCEA

Capitolul I		<i>Află mai multe... și spune ce crezi</i>
DRUMUL CEL LUNG . . .	220	I. Repere cronologice . . . 268
Capitolul II		II. Știai? Află mai multe! . . . 270
ÎN SUD	227	III. Altfel – despre <i>Colț Alb</i> . . . 271
Capitolul III		IV. Ce poți face după ce ai citit cartea? Idei pentru o lectură creativă 273
DOMENIUL ZEULUI. . . .	235	V. Literatura și filmul... ecranizări și adaptări după <i>Colț Alb</i> 275
Capitolul IV		
CHEMAREA SEMINȚIEI... 247		
Capitolul V		
LUPUL ADORMIT	256	

Colecția *Bibliografie școlară. Hai să citim!* vine în întâmpinarea elevilor care doresc să exploreze lumile plăsmuite de marii scriitori din literatura română și universală. Pe lângă poveștile fascinante, cititorii descoperă de fiecare dată, prin intermediul capitolului *Află mai multe și spune ce crezi*, un amplu portret al autorului, diverse informații interesante și cele mai importante păreri critice despre operă, precum și aplicații și exerciții ce le sprijină dezvoltarea creativă.

Jack London (1876–1916) este unul dintre cei mai cunoscuți scriitori americani, a cărui operă, constând în special din romane, are ca subiect existența crudă, sălbatică și spiritul de revoltă și aventură.

Romanul *Colț Alb*, apărut în 1906, s-a născut din experiența tânărului Jack London în Alaska, îndreptățindu-i pe critici să-l considere un excelent creator de literatură inspirată din viața animalelor. Cartea este povestea unui pui de lup deosebit de frații și surorile sale – din tot culcușul, el era singurul prinț cenușiu. Colț Alb se deprinde cu viața dură din sălbăcie, apoi cunoaște oamenii. Se apropie de cei pe care îi consideră zei din necesitate, dar ajunge să țină cu adevărat doar la Weedon Scott, pe care îl însoțește la San Francisco, în civilizația atât de străină lui.

